భారతదేశంలో పోలీసు పాలన

హింసా ప్రవృత్తి భారత రాజ్యాంగ యంత్రానికి ఎప్పుడూ వున్నదేగానీ, హింసప్రయోగించే అలవాటు, సామర్థ్యం ఈ మధ్య అత్యంత వేగంగా పెరుగుతున్నాయి. కొన్ని సంవత్సరాలలో భారత రాజ్యాంగ యంత్రం స్వభావంలోని హింసాత్మక అంశం గుణాత్మకంగా మార్పు చెందింది. ఒకానొక కాలంలో పోలీసు యంత్రాంగానికి ప్రతీకగా పొట్ట పెంచుకొని తెలివితక్కువగా ప్రవర్తించే బడుద్దాయిలను చిత్రీకరించడం సాధ్యపడేది. మన సినిమాలు హాస్య సన్నివేశాల కోసం 'పోలీసు వెంకటస్వాముల'ను తరచుగా ఉపయోగించుకునేవి. ఇప్పుడిక ఆ అవకాశం ఎంత మాత్రం లేదు. ఇప్పుడు మిగిలింది హింసాత్మక అంశం మాత్రమే. అది కూడ మామూలు హింసకాదు, అత్యంత పాశవికమైన హింస. తుపాకి కంటే బడితగా బాగా ఉపయోగపడే 303 రైఫిల్ ఇంకెంత మాత్రం పోలీసు యంత్రాంగం బలానికి సంకేతం కాదు. దాని స్థానాన్ని రోజురోజుకూ మరింత అధునికీకరణమవుతున్న ఆటోమాటిక్ తుపాకులు ఆక్రమించు కున్నాయి.

ఈ సాంకేతిక ఆధునీకరణతో బాటు పోలీసులకూ, సమాజానికి మధ్యనున్న సంబంధాలలో కూడ మార్పు వేగంగా వస్తోంది. ఒకటి, పోలీసుల జోక్యం పరిధి పెరుగుతోంది. గతంలో మనం పోలీసు యంత్రాంగం జోక్యానికి వదిలిపెట్టడానికి ఎంత మాత్రం ఇష్టపడని సామాజిక అంశాలు ఒక్కొక్కటి ఇవ్వాళ పోలీసుల చేతిలోకి పోతున్నాయి. పెద్ద నగరాలలో నివసించే విద్యావంతులకూ మధ్యతరగతి బుద్ధిజీవులకూ ఈ మార్పు ఎంత దూరం పోయిందో తెలియకపోవచ్చును. కాని మార్పు మట్టుకూ చాలా దూరం పోయింది. మత సంబంధమైన పండగలూ పబ్బాలూ , ఆటపాటలూ, సాంస్కృతిక కార్యకలాపాలూ, రాజకీయ సభలూ, ఊరేగింపులూ ప్రదర్శనలూ, వీధినాటకం వంటి బహిరంగ కళారూపాలు, మొదలయినవన్నీ కూడ 'మన సంస్కృతి' లేక 'మన హక్కులు' అనే జాబితా నుండి ప్రభుత్వం దయాదాక్షిణ్యాల మీద మనం అనుభవించే రాయితీల జాబితాలోకి పోయాయి. 'ప్రభుత్వం' అంటే చాలా సందర్భాలలో స్థానిక పోలీసు ఇన్స్పెక్టరే నన్న విషయం ప్రత్యేకంగా చెప్పనవసరం లేదు. ఈ హక్కులూ ఆచారాలే కాకుండ సున్నితమయిన సామాజిక న్యాయానికి సంబంధించిన సమస్యలు కూడ పోలీసుల చేతిలోకి పోయాయి. ఈ మార్పు ఎటువంటి ఆర్భాటమూ లేకుండ సజావుగా జరిగిపోయింది. దీని కోసం ఏ చట్టాలూ చేయలేదు. చట్టం ప్రసక్తి అంటూ వస్తే నేర విచారణ స్మృతి (సి.అర్.పి.సి) లోనూ వివిధ పోలీసు చట్టాలలోనూ వున్న నిర్బంధ నిషేధ అధికారాలు సరిపోతాయి. కాని చట్టం ప్రసక్తి సాధారణంగా రాదు- ఎవరయినా సమస్యను కోర్టుకు నివేదిస్తే తప్ప. అయినా కోర్టులు మట్టుకు మార్పుకు అతీతం అయితే కదా! మన సామాజిక జీవితాన్ని ఒకరకమయిన 'పోలీసు సంస్కృతి' ఆవరిస్తోంది. అది మన సామాజిక చైతన్యంలోకి మనకు తెలియకుండానే ప్రవేశిస్తోంది.

సమ్మె చేస్తున్న విద్యార్థులను పోలీసులు ఒక వైపు లాఠీలతో చితకబాదుతూ మరొకవైపు అధికారులతో బలవంతంగా ఒప్పందం కుదిరిస్తారు. సమ్మెకు కారణమయిన సమస్యలను చాలా మొరటుగా పరిష్కరిస్తారు. విద్యార్థుల 'హక్కుల'కు వేళాకోళంగా భాష్యాలు చెప్తారు. వాళ్ల ఆత్మగౌరవాన్ని తీవ్రంగా పరీక్షించే పద్ధతిలో పోలీసు యంత్రాంగానికి వుండే మూర్ఖమయిన రాజకీయ అవగాహన తోనూ సామాజిక సిద్ధాంతాలతోనూ విద్యార్థులకు లెక్చర్లు ఇస్తారు. ఒక్క విద్యార్థులే కాదు, కార్మికులయినా వేరే ఏ యితర బడుగు వర్గమయినా, అందరి గతి ఇవ్వాళ ఇంతే.

సంఘటిత ఉద్యమాలనే కాదు, పొలంగట్ల తగాదాలనూ సేద్యపు కాలవల వివాదాలనూ పొలాల గురించి, ఇంటి స్థలాల గురించి పశువుల గురించి వచ్చే వివాదాలనూ, దళితులు స్త్రీలు, గిరిజనులు తదితర బడుగు ప్రజానీకం అతికష్టం మీద సాధించుకున్న సామాజిక న్యాయానికి సంబంధించిన సమస్యలనూ, అన్నింటినీ ఇవ్వాళే ఇదే మొరటు పద్ధతిలో పరిష్కరించడం జరుగుతోంది. అంటరానితనానికి వ్యతిరేకంగా పొరాడే దళితులు న్యాయం పొందేది కోర్టులలో కాదు. సామాజిక న్యాయం అంటే ఏమిటో అర్థం చేసుకోలేని మొరటు సాయుధ శక్తి ముందు వాళ్లు న్యాయం కోసం మొరపెట్టుకోవాలి. ఒక్క దళితులే కాదు, కార్మికులయినా గిరిజనులయినా స్త్రీలయినా- పోలీసు యంత్రాంగం తన సిబ్బందికి ఇచ్చే సామాజిక అవగాహనకు ఛాయా మాత్రంగా కూడ అందని న్యాయం ఏ ప్రజానీకం మనుగడకు అత్య

వసరమో, వారందరి పరిస్థితీ ఇదే. పై స్థాయిలోని ఉన్నత న్యాయస్థానాల ఆలోచనలు 'న్యాయం' అనే దానికి మరింత విస్తృతమయిన వ్యాఖ్యానం ఇవ్వడం ఒక వైపు జరుగుతుండగా అ నున్నితవుయిన ఆలోచనలకు అవగింజంతయినా తావులేని పోలీసు ఠాణాలే ఆచరణలో ప్రజల పాలిట న్యాయస్థానాలవుతూ వున్నాయి.

ఈ విధంగా పోలీసుల జోక్యం పరిధి పెరగడంతో బాటు పోలీసు యంత్రాంగానికి ఇతర పరిపాలనా విభాగాలతో వున్న సంబంధం కూడ మారుతోంది పరిపాలనలో పోలీసుల పాత్రను ఈమార్పు ప్రతిఫలిస్తుంది. సంక్షేమ రాజ్యం అనే భావన, భారత వుండడం అనేది ఈ ఆదర్శం ఈ ఆదర్శం ఏనాడయినా ఏ మాత్రం అమలయిందో చెప్పలేముగానీ ఇప్పుడు మట్టుకు పూర్తిగా తలక్రిందులయింది. సంక్షేమ రాజ్యం అనే భావనకు కొత్త అర్థం ఇవ్వలేదు, రాజ్యాంగం స్వభావాన్ని సవరించలేదు, కాని ఈ మార్పు మట్టుకు సంపూర్ణం అయింది. పోలీసు యంత్రాంగం ఇవ్వాళ పరిపాలనా యంత్రాంగంలోని పౌరవిభాగం పట్ల ప్రదర్శించే తిరస్కార వైఖరి ఈ మార్పుకు సంకేతం. పోలీసు విభాగం పౌర విభాగానికి లోబడి వుండాలని బ్రిటిష్ కాలం నుండి వస్తున్న సూత్రాన్నే కాక, అదే పౌర విభాగంచేతిలో పెట్టిన ప్రగతి, సంక్షేమం, అనే బాధ్యతలకు జిల్లా. సంక్షేమ చర్యలకూ గిరిజనుల హక్కులకూ అనుకూలంగా వున్న ఆ జిల్లా కలెక్టరును కొన్ని నెలల క్రితం పోలీసుల ఒత్తిడి మీద బదిలీ చేయడం జరిగింది. గిరిజనులు ఉమ్మడిగా నిరసన తెలిపినా, ప్రయోజనం లేకపోయింది. అదిలాబాద్ జిల్లాలో ఇవ్వాళ 3 లక్షల గిరిజనులున్నారు. జిల్లా జనాభాలో వాళ్లు 17 శాతమే గానీ అయిదారుదశాబ్దాల క్రితం వాళ్లదే మెజారిటీగా వుండింది. అప్పటి నుండి గిరిజనుల భూములను గిరిజనేతరులు ఆక్రమించుకోవడం ఒక పద్ధతి ప్రకారం మొదలయింది. ఈ రకమయిన భూమి బదలాయింపు జరగకుండ చూడడం అనేది భారత

రాజ్యాంగంలోని రెండవ, మూడవ, అధ్యాయాలు, మనముందు ఒక ఆదర్శాన్ని ఉంచుతాయి. రాజ్యాంగ యంత్రంలోని సంక్షేమం, ప్రగతి అనే అంశాలకు ఆ రాజ్యాంగ యంత్రం యొక్క హింసాప్రవృత్తి లోబడి పోలీసులు విధి నిర్వహణ లోబడి వుండాలన్న స్వతంత్ర భారత రాజ్యాంగ సూత్రాన్ని కూడ తిరస్కారభావం తలక్రిందులు చేస్తుంది.

ఈ పరిణామానికి చక్కటి ఉదాహరణ మన రాష్ట్రంలోని అదిలాబాద్ ప్రభుత్వ విధానాలలో ఒక అంశం దానిని అమలు చేసే బాధ్యత జిల్లా కలెక్టర్‌ది. అయితే ఆ బాధ్యతను సీరియస్‌గా తీసుకునే కలెక్టర్ రాగానే అది గిరిజనేతరులకు కంటగింపయింది. అన్ని పార్లమెంటరీ రాజకీయ

పార్టీలూ వారికి మద్దతుగా నిలబడ్డాయి. ఈ లోపల, తమ భూమి సమస్య అపరిష్కృతంగా వుండిపోయిన కారణంగా గిరిజనులు నక్సలైట్ల వైపు మొగ్గు చూపడం, పోలీసులు రంగప్రవేశం చేయడం జరిగింది. సామాజిక ఆర్థిక సమస్యలను శాంతిభద్రతల సమస్యగా చూడకూడదని పెద్దలు అంటూంటారు గానీ పోలీసులకు ఇచ్చే అవగాహన దానికి పూర్తిగా విరుద్ధమయినది. ఫలితంగా, జిల్లా కలెక్టరు గిరిజనులకు ఇస్తున్న దన్ను (అంటే మరేమో కాదు, రెగ్యులేషన్ 1 ఆఫ్ 1970 ని అమలు చేయడం మట్టుకే!) వల్ల వాళ్ళు మరింత నిర్భయంగా నక్సలైట్లకు మద్దతు నిస్తున్నారని పోలీసులు ఆయన మీద ఆరోపణ చేయగలుగుతారు. అంతేకాక, నక్సలైట్ సమస్యను పరిష్కరించడం కోసం పోలీసులు గిరిజన యువకులను గ్రామాల నుండి తీసుకుపోయి కాల్చిపారేసి 'ఎన్‌కౌంటర్' అని ప్రకటించడం పట్ల ఆయన అసంతృప్తి వ్యక్తం చేయడం కూడా వాళ్ళకు నచ్చలేదు. ఈ కారణాల వల్ల గిరిజనేతరుల ఒత్తిడికి పోలీసుల ఒత్తిడి తోడయి ఆయనను అదిలాబాద్ నుండి బదిలీ చేయడం జరిగింది. దీనితో 'తలక్రిందు కావడం' అనేది సంపూర్ణం అయింది. సమస్యను అందరూ గుర్తిస్తారు. అయితే దాని రాజ్యాంగబద్ధమయిన పరిష్కారం 'రెచ్చగొట్టే చర్య' అయిపోగా దాని రాజ్యాంగ విరుద్ధమయిన పరిష్కారం ఆమోదనీయం అవుతుంది. ఈ క్రమంలో అన్ని విభాగాలలోకీ తగ్గుస్థాయిలో ఉండవలసిందని చెప్పుకునే పోలీసు యంత్రాంగం నిజానికి ప్రభుత్వ పాలనా వ్యవహారాలలో నిర్ణాయక స్థానాన్ని పొందుతుంది.

అయితే ఈ క్రమం సంపూర్ణంగా సాగింది ఈశాన్య భారతదేశంలో. అక్కడి ప్రజానీకం అత్యధికంగా గిరిజనులు. వారిని బయటి వారి దోపిడీ నుండి కాపాడటం ప్రభుత్వం బాధ్యత. అటువంటి ప్రాంతంలోనే పౌర అధికార నిర్వాహణ బాధ్యత మూర్తిగా త్యజించడం, ఆ బాధ్యతను మొత్తం సైన్యానికి అప్పజెప్పడం జరిగింది. అటు పిమ్మట సైన్యం అక్కడి పౌర అధికార యంత్రాంగాన్నీ న్యాయ వ్యవస్థనూ కూడ ఎంతటి తృణీకారభావంతో చూస్తుందనేది చాలా కొద్ది మందికి తెలిసిన చారిత్రక వాస్తవం. ఈ మధ్య జరిగిన ఒక ఉదాహరణ ఒయినం ఉదంతం. మణిపూర్ లోని సేనాపతి జిల్లాలో వున్న ఒయనం పరిసరగ్రామాల మీద 1987 జూలై 17 వ తేదీన అస్సాంరైఫిల్స్ బలగాలు దాడిచేసి 30 మంది స్త్రీ పురుషులను చంపారు. 10 మంది స్త్రీలను బలాత్కరించారు. చాలా మందిని చిత్రహింసలకు గురిచేసి 100కు పైగా ఇళ్లనూ చర్చిలనూ ధ్వంసం చేశారు. సేనాపతి జిల్లా కలెక్టర్‌నూ పోలీసు సూపరింటెండెంట్‌నూ కూడ అస్సాం రైఫిల్స్ ఆ ప్రాంతంలోకి ప్రవేశించనీయలేదు! గౌహతి హైకోర్టులో ఈ అత్యాచారాన్ని గురించి రిట్‌పిటిషన్ వేయగా హైకోర్టు సాక్ష్యాలు రికార్డు చేయమని ఇంఫాల్ సెషన్స్ కోర్టును ఆదేశించింది. సెషన్స్‌కోర్టు ఆ పనికి ఉపక్రమించడంతోనే అస్సాంరైఫిల్స్ కూడ తన పనికి తానూ ఉపక్రమించింది. సాక్షులను బెదిరించడం, కొట్టడం, అపహరించడం, కేసు నిర్వహిస్తున్న నందితా హక్సర్ తదితర న్యాయవాదుల నివాసాల మీద దాడులు చేయడం, నిరాఘాటంగా కొనసాగిస్తోంది. ప్రభుత్వం అస్సాంరైఫిల్స్ బలగాలను కంట్రోల్ చేయగలదని గానీ, చేస్తుందని గాని పవిత్రమయిన న్యాయ నిర్ణయం క్రమానికి అడ్డు రాకుండ అవుతుందని గానీ, ఎవ్వరూ కనీసం ఆశించే స్థితిలో కూడ లేరు.

ఈ పరిణామాల వెనుక పోలీసు యంత్రాంగం పట్ల ప్రభుత్వానికి ఒక వైఖరి వుంది. చట్టవ్యతిరేక చర్యలకు పాల్పడే పోలీసుల మీద చర్య తీసుకోవాలన్న డిమాండుతో ఉద్యమించే క్రమంలో పౌరహక్కుల ఉద్యమకారులు గమనించే విషయం ఏమిటంటే ఈ దేశంలోని ప్రభుత్వాలకు పోలీసుల మీద చర్య తీసుకునే ఉద్దేశ్యములేదు, తీసుకోనూ లేవు. వామపక్ష ప్రభుత్వ పాలనలో వున్న పశ్చిమబెంగాల్‌లో సహితం అర్చనా గుహ అనే స్కూల్‌టీచరు, తనకు పక్షవాతం వచ్చేలాగ చిత్రహింసలకు గురిచేసిన రూణుగుహనియోగి అనే పోలీస్ ఆఫీసర్ మీద కోర్టులలో 11 సంవత్సరాలు చేసిన పోరాటం చివరికి ఓటమితో ముగిసింది. కేసు ఇంత కాలం కొనసాగడానికి 'అనవసర జాప్యం' అని కలకత్తా హైకోర్టు వక్రభాష్యం చెప్పి, కేసును కొట్టేసింది. ఈ 11 సంవత్సరాల కాలంలో పశ్చిమబెంగాల్ ప్రభుత్వం అధికారి మీద కనీసం సస్పెన్షన్ వంటి చర్య కూడ తీసుకోలేకపోయింది.

నిజానికి, చట్టవ్యతిరేక చర్యలకు పాల్పడే పోలీసు అధికార్లకు ప్రభుత్వం నగదు పారితోషికాలు, ప్రమోషన్లు తదితర రూపాలలో ప్రోత్సాహం ఇస్తుంది. మన రాష్ట్రంలో నక్సలైట్లను వేటాడే స్పెషల్ టాస్క్ ఫోర్స్‌కు అధిపతి అయిన డి.ఐ.జి, కె.ఎస్.వ్యాస్ అనే పోలీసు అధికారి వున్నాడు. ఈయనకు ఉన్నంత పరపతి వేరే ఏ పోలీసు అధికారికీ లేదు. ఇతని ఘనత ఏమిటంటే ఎమర్జెన్సీ ఎత్తివేసిన తరువాత దాదాపు

వటాడు సంవత్సరాల కాలం ఆగిపోయిన 'ఎన్‌కౌంటర్' హత్యలను 1980లో నల్గొండ జిల్లా పోలీస్ సూపరింటెండెంట్‌గా వున్నప్పుడు తిరిగి తన అధ్వర్యంలో ప్రారంభించాడు. స్కూల్ ఫైనల్ క్లాసులోనూ ఇంటర్‌మీడియేట్ క్లాసులోనూ వున్న యువకులను ఏరి కాల్చేసి 'ఎన్‌కౌంటర్' జరిగిందని ప్రకటించాడు. ఆ తరువాత ఆయన చాలా వేగంగా పైకి వెళ్ళి, ప్రస్తుతం తననూ తన అనుయాయులను ప్రశ్నించేవారు లేరనే స్థితికి చేరుకోగలిగాడు. అయితే అంత పై స్థాయి పోలీస్ అధికారి దాకా పోనక్కరలేదు. ఎన్.ఐ స్థాయిలో కూడ, డిపార్ట్‌మెంట్‌లో వేగంగా పైకి పోవడానికి కావలసిన సర్టిఫికేట్ ఏమిటంటే ప్రజల మీద హింస ప్రయోగించడానికి ఎంత మాత్రం వెనకాడదు అనేది.

ప్రభుత్వానికి పోలీసు యంత్రాంగం పట్ల ఈ వైఖరి ఉండడం వల్ల, పోలీసు యంత్రాంగం మీద పర్యవేక్షణ అధికారం వున్న ఇతర అధికార్లలో ఒక రకమయిన నిస్సహాయత పేరుకొనిపోయింది. లాకప్పు నుండి కోర్టుకు తీసుకొచ్చిన ముద్దాయి నివేదించే చిత్రహింసల కథలు వినే మేజిస్ట్రేట్ ముఖంలోను, తమ రిపోర్టు చెత్తబుట్టలోకి పోతుందని తెలిసీ పోలీసు అత్యాచారాల మీద విచారణలు నిర్వహించే విచారణాధికారుల నివేదికలలోనూ, నిష్ప్రయోజనమయిన వాగాడంబరంతో పోలీసు యంత్రాంగాన్ని 'లైసెన్స్ గూండాలు' తదితర ధూషణలతో వర్ణించే ఉన్నత న్యాయస్థానాల తీర్పు భాషలోనూ, ఈ నిస్సహాయతను స్పష్టంగా చూడవచ్చును.

చారిత్రక నేపథ్యం

రాజ్యాంగ యంత్రం హింసా ప్రవృత్తిలో వస్తున్న ఈ మార్పులు, మన స్వాతంత్ర్యానంతర చరిత్రలో సంభవించిన ఒక్కొక్క సంక్షోభానికి సంకేతాలు. ఒక్కొక్క సంక్షోభం ప్రజా ఉద్యమాలతూ తిరుగుబాట్లతూ దారితీస్తుంది. వాటిని అణచడానికి రాజ్యాంగ యంత్రం అనేక అణచివేత చర్యలను చేపడుతుంది. త్వరలోనే 'శాంతి' నెలకొంటుంది. సమస్య పైకి పరిష్కారం అయినట్లే కనబడుతుంది. అయితే అంతా అయిపోయి అలలు వెనక్కి మళ్లిన తరువాత ఉప్పెనకు గుర్తుగా రెండు విషయాలు మిగిలిపోతాయి. ఒకటి, సమస్యకు 'మూలకారణం' అయిన సంక్షోభం. ఈ సంక్షోభం సాధారణంగా అపరిష్కృతంగా ఉండిపోతుంది. రెండవది, పెరిగిన అణచివేత యంత్రాంగం. సమస్య వివరాలన్నీ అందరూ మరచిపోయిన తరువాత చాలా కాలం దాకా కూడ ఈ సమస్యను పరిష్కరించే పేరుతో ప్రజలను రాజ్యాంగ యంత్రం అలవర్చుకున్న దురలవాట్లూ, దుష్ట శాసనాలూ మిగిలిపోతాయి. ఎమర్జెన్సీ ఇందుకు చక్కటి ఉదాహరణ. ఆ సంవత్సరంన్నర కాలంలో పోలీసులూ మనమూ నేర్చుకున్న కొత్త అణచివేత పద్ధతులూ అణచివేత సంస్కృతీ, ఎమర్జెన్సీని ఎత్తివేసి ప్రజాస్వామ్యాన్ని 'పునరుద్ధరించిన' తరువాత ఇన్నేళ్ళయినా కొనసాగుతూనే వున్నాయి. సామాజిక జీవితంలో పోలీసు యంత్రాంగం పెద్ద ఎత్తున జోక్యం చేసుకోవడం ఆకాలంలోనే మొదలయింది.

స్వాతంత్ర్యానంతరం రాజకీయ ఉద్యమాలను అణచి వేయడానికి సైనికబలగాలను మొట్టమొదట ప్రయోగించింది తెలంగాణలో. ఆనేపథ్యంలోనే కల్లోలిత ప్రాంతాల చట్టాన్ని కూడ తయారుచేసి, అసిస్టెంట్ ఎన్.ఐ. ర్యాంకు అధికారికి ఎవ్వరినైనా కేవలం అనుమానం మీద కాల్చేసే అధికారం ఇవ్వడం జరిగింది. దేశం కొత్తగా సాధించుకున్న స్వాతంత్ర్యానికి ద్రోహం చేసే ఉద్దేశ్యంతో కమ్యూనిస్టులు సాయుధ పోరాటం చేస్తున్నారనీ స్వాతంత్ర్యాన్ని సంరక్షించడానికి కఠిన చర్యలు అవసరమనీ అప్పట్లో అన్నారు. కమ్యూనిస్టులే తమ పోరాటాన్ని 1951లో విరమించుకున్నారు. అయితే కల్లోలిత ప్రాంతాల చట్టమూ దాని వినియోగమూ కూడ కొనసాగుతూనే వున్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో దాదాపు ఒకడజను తాలూకాలు కల్లోలిత ప్రాంతాలుగా ప్రకటించబడి వుండడమే కాక 1983లో అదే చట్టాన్ని పంజాబుకోసంకూడ తయారు చేసి జారీచేసారు. తెలంగాణ తరువాత సైన్యాన్ని పంపింది ఈశాన్య భారత దేశంలో 1956 నుండి మొదలయిన తిరుగుబాట్లను అణచడానికి. దానితో బాటు, సైన్యానికి వర్తించే కల్లోలిత ప్రాంతాల చట్టం అయినటువంటి సాయుధ బలగాల ప్రత్యేక అధికారాల చట్టం జారీ అయింది. విదేశీ శక్తులు దేశం ఉనికినే దెబ్బ తీయడానికి అక్కడి గిరిజన ప్రజానీకాన్ని రెచ్చగొడుతున్నారని అప్పట్లో అన్నారు. తిరుగుబాట్లు చాలా వరకు వివిధ పరిపాలనా వ్యూహాల వల్లనూ, ఒడంబడికలూ ఒప్పందాల వల్లనూ, చల్లబడ్డాయి కానీ సైన్యమూ అసైనిక చట్టము ఇంకా అక్కడే వున్నాయి. పైగా ఆసైనిక చట్టాన్ని పంజాబు కోసం తిరిగి జారీచేసారు. ఇటువంటి చట్టాలు భారత రాజ్యాంగంలోని అధికరణం 21కి వ్యతిరేకం అని జస్టిస్. వి.ఆర్. కృష్ణఅయ్యర్ వంటి వ్యక్తులు బహిరంగంగా తమ అభిప్రాయం వ్యక్తం చేసినప్పటికీ ఆ చట్టాలూ వాటి వినియోగమూ కొనసాగుతూనే వున్నాయి.

ఈలోపల, రాజకీయ సమస్యలను సామాజిక సంఘర్షణలనూ అదుపు చేయడానికి సైన్యాన్ని ఉపయోగించడం అనేది ఎంతగా అలవాటు అయిపోయిందంటే ఇప్పుడు దానికి సంజాయిషీ అడిగే వారుతేరు, చెప్పేవారు లేరు. ❖

మధ్యనే అస్సాంలో బోడో విద్యార్థుల ఉద్యమం మీద సైన్యాన్ని ప్రయోగించడం జరిగింది. మనం ఎంతగా అలవాటు పడ్డామంటే చాలా అల్పసంఖ్యాకులూ బలహీనులూ అయిన బోడోల వల్ల ఈ దేశ భద్రతకు గానీ సమగ్రతకు గానీ ఏమంత ముప్పు వాటిల్లిందని అడిగేవారు లేరు.

రాజకీయ ఉద్యమాలనూ సామాజిక సంఘర్షణనూ అదుపు చేయడానికి సైన్యాన్ని ప్రయోగించడం అనేది 'సామాజిక సమస్యలను శాంతి భద్రతల సమస్యగా చూడడం' అనే దురలవాటుకు పరాకాష్ఠ మాత్రమే కాదు. అది దేశంలోని కొంత జనాభాను విదేశీయులుగా, శత్రువులుగా, చూడడం అవుతుంది. పోలీసులు ఎంతో తీవ్రమయిన 'శాంతి భద్రతల' సమస్యను ఎదుర్కొనేటప్పుడయినా సంబంధిత ప్రజల హక్కులను గౌరవించాలి. తమ విధినిర్వహణకు ఏ మాత్రం బలప్రయోగం అవసరమో అంత మాత్రమే చేయాలి. ఈ విషయాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి రాజ్యాంగాన్నీ అందులోని అధికరణం 21నీ పెద్దగా వ్యాఖ్యానించనవసరం లేదు. మన వలస పాలకులు ఒక శతాబ్దం క్రింద, దేశంలో ప్రజలకు ఏ పౌర హక్కులూ లేనిదినాలలో - రూపొందించిన నేరవిచారణస్మృతి (సి.ఆర్.పి.సి.) శాసనమే యిది. సెక్షన్లు 46,130 ఈ పరిమితిని స్పష్టం చేస్తాయి.

సైన్యం విధులూ సంస్కారమూ ఇందుకు భిన్నమయినవి. ఎదుటి వారి హక్కులను గుర్తించవలసిన అగత్యం దానికి లేదు. దాని ప్రమాణం కనీస హింసా ప్రయోగం కాదు, సమర్థ వంతమయిన హింసాప్రయోగం ఎంత కొద్దిమందిని చంపుతాననేది కాదు, ఎంత తక్కువ ప్రయాసతో పనిపూర్తి చేసుకుంటాననేది దాని దృక్పథం. సైన్యం సంస్కారమూ, శిక్షణ, ఆయుధాలు, ఈ దృక్పథంతోనే సమకూర్చబడతాయి.

ఈ కారణంగా అన్ని నాగరిక దేశాలలోనూ ఒక వైపుసైన్యానికి మరింత ప్రాణాంతకమయిన ఆయుధాలను సరఫరా చేస్తుండగా పోలీసు యంత్రాంగానికి మట్టుకు కనీస బలప్రయోగానికి అనుగుణ్య మయిన ప్లాస్టిక్ బుల్లెట్ల వంటి ఆయుధాలు ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఒక్క భారతదేశంలో మట్టుకే పోలీసు యంత్రాంగానికి సైన్యం నుండి అరువు తెచ్చుకున్న శక్తివంతమయిన ఆయుధాలు ఇస్తున్నారు. మొదట్లో అన్నట్టు, దినదినం మరింత అధునికం అవుతున్న ఆటోమాటిక్ తుపాకులు ఇవ్వాళ పోలీసుల చేతిలో సర్వసాధారణ ఆయుధ సామాగ్రి అయిపోయాయి. ఇది పంజాబులో మొదలయింది. అక్కడి టెర్రరిస్టుల దగ్గర శక్తివంతమయిన ఆయుధాలు ఉన్నాయనీ వారిని ఎదుర్కోవడానికి ఇవి అవసరం అనీ అన్నారు. అయితే త్వరలోనే ఆయుధాలు దేశం అంతటికీ విస్తరించాయి. పోలీసులు అదుపు చేయవలసిన అలజడి కేవలం సాంప్రదాయికమయిన ఆయుధాలనే కలిగివున్నా, అసలు పూర్తిగా నిరాయుధమయిన ఉద్యమమే అయినా, పోలీసుల చేతిలో ఈ కొత్త ఆయుధాలే కనబడతాయి.

ఈ రకమయిన ఆయుధ సామాగ్రికి సాకుగా చూపిస్తున్న టెర్రరిజం ఏదో ఒక దినం సమసి పోతుంది. అయితే ఇప్పటికే ఈ 'మూల కారణాన్ని' దాటి చాలా దూరం విస్తరించిన ఈ అధునిక ఆయుధ సామాగ్రి మట్టుకు ఇక శాశ్వతంగా నిలిచి పోతుంది. దీనికి స్పందించి రాజకీయ కార్యకర్తలు కూడ అంతే అధునికమైన ఆయుధాలను సమకూర్చుకోవడం మొదలు పెడితే, దానిని దురలవాటును సమర్థించడానికి వాడు కుంటారు. మరొక వైపు సామాజిక హింస స్థాయి మరింత పెరుగుతుంది.

ఉదాహరణకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ను తీసుకుంటే, నక్సలైట్ వ్యతిరేక కార్యక్రమాలలో పాల్గొనే పోలీసులకు ప్రభుత్వం అధునిక ఆయుధాలు సరఫరా చేసిన ఫలితంగా నక్సలైట్లు కూడా అధునిక ఆయుధాలు సమకూర్చుకొనడం మొదలు పెట్టారు. ఇప్పుడు హైదరాబాద్‌లోని పాత బస్తీలో గస్తీ తిరిగే పోలీసుల చేతిలోనూ మనకు ఆటోమాటిక్ తుపాకులు కనబడతాయి. పాత బస్తీలు అడపాదడపా జరిగే మత కల్లోలాలలో కత్తులూ, చాకులూ తప్ప అంతకంటే అధునికమయిన ఆయుధాలు గతంలో ఎన్నడూ ప్రయోగించ లేదు. ఇప్పుడిక గస్తీ తిరుగుతున్న పోలీసుల చేతిలోని ఆటోమాటిక్ తుపాకులను చూసి పాత బస్తీ గూండాలు కూడ అధునిక ఆయుధాలు సమకూర్చుకోవడం మొదలుపెడితే ఆ పరిణామం ఫలితాన్ని ఊహించుకోవలసిందే!

నిజానికి పెరుగుతున్న అధికారహింసాప్రవృత్తికి నేపథ్యంగా నిలిచే ఈ సంక్షోభాలు ఒక్కొక్కటీ ఒక్కొక్క వైఫల్యాన్ని సూచిస్తాయి. అది ప్రజల న్యాయమయిన ఆకాంక్షలను తీర్చడంలో వైఫల్యం. లేదా, భారత రాజ్యాంగం లక్ష్యప్రకటన, రెండు మూడు అధ్యాయాలు, ప్రజలు కోరుకోగల సకల ఆకాంక్షలకూ హామీ ఇస్తాయి కాబట్టి, అది రాజ్యాంగబద్ధంగా పరిపాలించడంలో వైఫల్యం. ఇటువంటి ఒక్కొక్క వైఫల్యమూ అధికారహింసా ప్రవృత్తిని ఒక్కొక్క మెట్టు పెంచుతుంది. ఈశాన్య భారత గిరిజన ప్రజానీకం కోరుకున్న స్వయం నిర్ణయాధికార హక్కును తిరస్కరించడం అక్కడ సైనిక పాలనకూ, గృహదహనాలకు తగాదాలకు హత్యలకూ, అత్యాచారాలకూ, గ్రామాల బలవంతపు

పునరావాసాలకూ, దారితీసింది. ఆర్థిక విధానాలు పేదరికాన్ని దేపిడీ దౌర్జన్యాలనూ నిర్మూలించడంలో ఘోరంగా విఫలంకావడం నక్సలైట్ ఉద్యమానికీ, దానిని అణచడంలో భారత రాజ్యాంగం రూపొందించిన 'ఎన్‌కౌంటర్' అనే విలక్షణమయిన భారతీయ హింసా రూపానికీ దారితీసింది.

అర్థిక సంక్షోభానికి సమాధానంగా ఆర్థిక రంగాన్ని సడలించడం అనే పరిష్కారాన్ని దాదాపు 10 సంవత్సరాలుగా మనపాలకులు అనుసరిస్తున్నారు. ఇది అనివార్యంగా కార్మిక వర్గంమీద, రాజకీయ ప్రత్యర్థులమీద, అణచివేతకు దారితీస్తుంది. ఈ సడలింపు ప్రారంభమయినప్పుడే జాతీయ భద్రతా చట్టాన్ని, అత్యవసర సర్వీసుల నిర్వహణ చట్టాన్ని రూపొందించారు. సడలింపు పెరిగే క్రమంలో కార్మికవర్గంమీద మరింత అణచివేత పెంచడానికి కార్మిక చట్టాలు, పారిశ్రామిక వివాదాల (సవరణ) బిల్లు, ఆస్పత్రులు ఇతర సంస్థల (ఫిర్యాదుల పరిష్కారం) బిల్లు, అవసరం అయ్యాయి. ఆర్థిక రంగం ప్రాంతీయ సమతుల్యాన్ని సాధించడంలో ఎంతగా విఫలం అయిందంటే దేశంలోని ఏ ప్రాంతానికి చెందిన వారయినా ఏ కొంచెమయినా తమ జాతి ప్రయోజనాన్ని గురించి అలజడి చేయడాన్ని రాజ్యాంగ యంత్రం సహించలేని స్థితికి వచ్చింది. కేవలం జాతి స్వయం ప్రతిపత్తిని సమర్థించినా ఒక ఆశ వ్యక్తం చేసినా అది జీవితఖైదు వేయగల 'విచ్ఛిన్నకార్యకలాపాల' క్రిందికి వస్తుందని కొత్తగా రూపొందించిన టెర్రరిస్టు మరియు విచ్ఛిన్నకర కార్య కలాపాల (నిరోధక) చట్టం - లేక 'టాడా' అంటుంది.

అధికార యంత్రాంగం పట్ల ప్రజలలో నిరసన ఎంతగా వుందంటే జాతీయ చట్టం వంటి పెద్ద చట్టాలు సరిపోవు, చిన్న చిన్న నిరసనలకు కూడ కఠినమయిన శిక్షలు వేయాలి. బస్సుల మీద రాళ్ళు వేస్తే శిక్షించడానికి ఒకచట్టం (ప్రభుత్వ ఆస్తులు విధ్వంసన నిరోధక చట్టం, 1984), జాతీయ పతాకాన్ని రాజ్యాంగాన్ని అవమానపరిస్తే శిక్షించ డానికి ఒక చట్టం (జాతిగౌరవభంగ నిరోధక చట్టం), ఇటువంటి శాసనాలు చేసారు. అధికార యంత్రాంగం పట్ల ప్రజలలో వున్న అసంతృప్తి మిలిటెంట్ రూపం తీసుకుంటే మట్టుకు, వలస పాలకులు తయారుచేసిన నేరవిచారణ స్మృతిలోవున్న కొద్దిపాటి హక్కులను సహితం సహించడానికి వీలులేదు. 'టాడా' చట్టంలో ఈ హక్కులన్నింటినీ తొలగించారు. నియంతలు కలలు గనే అధికారాలన్నీ - రహస్యవిచారణ, బలవంతపు వాంగ్మూలం, నిర్దోషిత్వం రుజువు చేసుకునే బాధ్యత ముద్దాయి మీదనే పెట్టడం, అప్పీలకు తిరస్కృతి, సరయిన చార్జి షీటు లేకుండా విచారణ జరపడం - అన్నీ కూడ 'టాడా'లో లిఖించారు. ఈ భయంకరమైన చట్టం క్రింద ఇప్పటికే దాదాపు 10,000 మంది ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో, పంజాబ్‌లో, కాశ్మీర్‌లో, హార్యానాలో, గుజరాత్‌లో, ఢిల్లీలో, మహారాష్ట్రలో, విచారణకు ఎదురు చూస్తున్నారు.

ఒకవైపు ఈ రాక్షసశాసనాలకు, మరొక వైపు పోలీసు రాక్షసత్వం కలిస్తే ప్రస్తుత భారత రాజ్యాంగ యంత్రం అవుతుంది. పేరుఏదయినా గతంలో హామీ యిచ్చి వుండవచ్చునుగానీ ఇప్పుడు మట్టుకు ఇదే భారత రాజ్యాంగ యంత్రం. అయితే అదే సమయంలో ప్రజలలో చైతన్యమూ ప్రతిఘటన కూడ గతంలో ఎన్నడూ లేనంతగా ఇవ్వాళ ఉన్నాయి. ఈ ప్రతిఘటన చాలా అసంఘటితంగా వుండడం విచారించదగ్గ విషయమయినప్పటికీ, అది రాశిలోను, గుణంలోను చెప్పుకోదగ్గ పరిమాణం చేరుకుందనేది నిర్వివాద అంశం. ప్రజలు భూమి కోసం వేతనాలకోసం, గౌరవ ప్రదమైన జీవితం కోసం గిట్టుబాటు ధరలకోసం పోరాటాలు చేస్తున్నారు. సమానత్వం కోసం ఉద్యమిస్తున్నారు. తమ భూములను ముంచేసే ప్రాజెక్టు లకు వ్యతిరేకంగానూ తమ ప్రాణానికీ, ఆరోగ్యానికీ ప్రమాద కరమయిన అణు విద్యుత్ కేంద్రాలకు వ్యతిరేకంగానూ ఆందోళన చేస్తున్నారు. ఈ పోరాటాలు, ఆందోళనలు రకరకాల రూపాలలో సాగుతున్నాయి - రాజకీయ పోరాటాలు, రాజకీయాలు లేవని చెప్పుకునే పోరాటాలు, హింసాత్మక మైన పోరాటాలు, అహింసాత్మకమైన పోరాటాలు, ఎన్నికల పరిధిలో వున్న పోరాటాలు, ఎన్నికలను తిరస్కరించే పోరాటాలు, అన్ని రూపాలలోనూ పోరాటాలు సాగుతున్నాయి. అత్యంత పాశవిక మైన నిర్బంధాలు కూడ ప్రజలను పూర్తిగా నాశనం చేయ లేకున్నాయి. అందుకు విరుద్ధంగా, తానుఎంతగా హత్యలకూ, దహనాలకూ, అరెస్టులకూ, అత్యాచారాలకూ పాల్పడితే ప్రజలలో అసంతృప్తి అంతగా బలపడుతుందని ప్రభుత్వం అనుభవ పూర్వకంగా గ్రహిస్తోంది. ఈశాన్య భారతమే దీనికి చక్కని ఉదాహరణ. ఒక పిడికెడు మంది తిరుగుబాటు దార్లు భారత సైన్యాన్ని 35 సంవత్సరాలుగా ముప్పుతిప్పలు పెడుతున్నారు. అయితే వాస్తవాన్ని అనేక ప్రాంతాలలో చూడవచ్చును - అది బీహార్ గానీ ఆంధ్రప్రదేశ్‌గానీ ఆమాటకొస్తే పంజాబు రాష్ట్రమే గానీ ఈ ప్రతిఘటన తన అసంఘటిత స్వభావాన్ని వదులుకొని ఒక బలమైన ఐక్యప్రజా ఉద్యమం కాగలిగిన నాడు రాజ్యాంగ యంత్రం పెంచిపోషిస్తున్న అణచివేత శక్తి తప్పనిసరిగా ఓటమిని చవి చూస్తుంది.

—కె. బాలగోపాల్